Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 27. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 4-го ЛЮТОГО 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 4, 1977 No. 27. VOL. LXXXIV.

АМЕРИКА ПРОДОВЖУВАТИМЕ СВОЄ ЗАЦІКАВЛЕННЯ ЛЮДСЬКИМИ ПРАВАМИ В СВІТІ — ЗАПЕВНЯЄ ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР У СВОЄМУ ПЕРШОМУ ЗВІДОМЛЕННІ ДЛЯ НАРОДУ

В ОБОХ ПАЛАТАХ КОНҐРЕСУ ЗСА ЗГОЛОШЕНО РЕЗОЛЮЦІЇ ІЗ ЗАСУДОМ ПОТОПТАННЯ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В СССР

Вашінгтон. — Вслід за заявами Державного Департаменту ЗСА, президента Джіммі Картера і державного секретаря Сайруса Венса в обороні д-ра Андрея Сахарова та дисидентів в Чехо-Словаччині, сенатор Френк Чирч і конгресмен Тобі Моффетт зголосили в понеділок, 31-го січня, резолюції в Сенаті і в Палаті Репрезентантів ЗСА, які засуджують порушення людських прав в СССР, переслідування дисидентів і потоптання прав неросійських народів СССР в рамках інтенсивної русифікаційної політики совєтського уряду.

До зголошених сенатором Чирчом і конгресменом Моффеттом резолюцій приєдналося 41 сенаторів і 87 членів Палати Репрезентантів, повідомляє газета „Крістіенс Монітор'' з 1-го лютого, відмічуючи особливу вразливість совєтського уряду до заяв американських урядових чинників в обороні людських прав тиждень після інавґурації президента Картера.

Вміжчасі республіканська конгресменка Міллісент Фенвік з Ню Джерзі виготовила лист до Сайруса Венса і до очолюваного ним Державного Департаменту, висловлюючи признання за заяву в обороні д-ра Сахарова і чехо-словацьких дисидентів, які підписали т. зв. „Хартію 77''. Лист, до якого долучили свої підписи 25 інших законодавців, мав бути висланий в четвер, 3-го лютого. Комітет Оборони Валентина Мороза в Ню Джерзі повів широку акцію в цьому стейті, щоб усі законодавці Ню Джерзі піддержали зголошені резолюції в Конгресі ЗСА і долучили свої підписи до листа конгресменки Фенвік. Таку ж акцію на терені Вашінґтону провела Українська Група Сприяння Гельсінкським Угодам в Україні. В результаті цієї акції сенатори Кліффорд Кейс і Гаррісон Вілліямс та конгресмени Ро, Майнер, Гюс, Рінальдо, Томсон, Магуаєр і Галленбек з Ню Джерзі вже приєднались до заходів в Конґресі ЗСА в обороні людських і національних прав в СССР.

Сайрус Венс поїде в березні до СССР

Вашінгтон. — Державний секретар ЗСА Сайрус Р. Венс розпічне свою візиту в Совєтському Союзі 28-го березня ц. р. Головною метою поїздки є відбути розмови з генеральним секретарем ЦК КПСС Леонідом Брежнєвим та іншими совєтськими верховодами для узгіднення дати конференції, яка застановлятиметься над програмою обмеження стратеґічної зброї. Загально вважають, що Венс говоритиме з Брежнєвим також про можливість його відвідин в ЗСА літом, або осінню цього року. Тимчасова домовленість, узгіднена між Брежнєвим і колишнім президентом ЗСА Джералдом Фордом у Владивостоці, вигасає в Жовтні. тому президент Джіммі Картер поставив наголос на підписання нового договору з СССР, заявивши, що ця справа має пріорітет в його адміністрації.

Українці Джерзі Сити вшанували конґресмена за оборону людських прав

Колишній конгресмен Домінік Даніелс із почесним відзначенням, а його дружина Камілія із подарком від української громади Джерзі Ситі.

Джерзі Ситі. — Місцева громада, зорганізована в рамках Українського Народного Дому, вшанувала конгресмена Домініка Даніелса бенкетом і наданням йому почесного членства в УНДомі за його заходи „в обороні людських і націо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЗБІЛЬШЕНА ГОСТРОЮ ЗИМОЮ ЕНЕРҐЕТИЧНА КРИЗА, РЕОРГАНІЗАЦІЯ ФЕДЕРАЛЬНОГО УРЯДУ ТА ПОЛІПШЕННЯ ЕКОНОМІЇ БУЛИ ГОЛОВНОЮ ТЕМОЮ ІНФОРМАЦІЇ

Вашінгтон. — „Ми продовжуватимемо висловлювати наше зацікавлення порушуванням людських прав, як це ми вчинили минулого тижня, без порушення (апсетінг) наших зусиль відносно приязних взаємин з іншими країнами"- заявив президент Джіммі Картер минулої середи, 2-го лютого, у своєму першому неформальному радіо- і телевізійному виступі-звідомленні для народу із двох тижнів його урядування в Білому Домі та про свої пляни на найближчий рік. За цих перших два тижні свого урядування в Білому Домі президент Картер переконався, що й президент З'єднаних Стейтів багато дечого може зробити і тому в результаті свого звідомлення він закликав нарід до єдности, співпраці, взаємного зрозуміння та — в потребі— і до деяких пожертв, як це було під час Другої світової війни.

Президент говорив свобідно зі своєї бібліотеки в Білому Домі біля ватрана, як це робив колись президент Рузвелт. Відкликаючись часто на свої обіцянки під час виборчої кампанії та заповідаючи поступове здійснення тих зобов'язань, президент Картер до цього ще додав, що в здійснюванні всіх тих справ він і його уряд поступатимуть обережно та будуть в постійному контакті з народом.

У передаваному радіо- і телевізійними сітками звідомленні для народу президент Картер, між іншим, заповів, що він в короткому часі плянує:

- Встановити верхню межу для кількости затруднених у федеральному уряді осіб, щоб остаточно припинити постійне збільшування тієї кількости;

— Зменшити кількість урядових правил (реґулейшен), подбати, щоб вони були писані „звичайною англійською мовою" та щоб кожне нове правило було підписане тим, хто його видав;

— Засаду публічного виявлення фінансового стану найменованих ним урядовців встановити, як постійно зобов'язуючу, щоб не було „конфлікту інтересів".

Для здійснення його обіцянки про „відкритий уряд", він постійно відбуватиме „ратушні зустрічі" в поодиноких місцевостях, під час яких кожний громадянин матиме нагоду і можливість висловлювати свою опінію, критикувати та ставити запити. Також інші високі урядовці відбуватимуть постійні поїздки по країні та зустрічі з народом. Президент плянує також започаткувати такі радіо- і телевізійні передачі, під час яких він відповідатиме безпосередньо на телефонічні запити громадян.

Як згадано, президент Картер в цьому своєму першому звідомленні для народу найбільше уваги віддав справам економії, яку він плянує поліпшити не тільки цьогорічними податковими зворотами, але й постійним зменшенням податків, що мало б причинитися до збільшення закупочної сили населення і тим самим продукції, а це з черги до зменшення безробіття. Основну розв'язку постійної енерґетичної проблеми Президент плянує почати від реорганізації існуючих тепер біля півсотні різних урядових аґенцій.

Президент свідомий, що не всі його пляни і пропозиції зустрінуться з одобренням усіх, але він впевнений, що в теперішніх обставинах вони є найкращі і найбільш реальні. Проте, їх здійснення залежить не тільки від уряду, але насамперед і головно від єдности та співпраці всього народу.

Президент Джіммі Картер в бібліотеці Білого Дому під час свого радіо- і телевізійного звідомлення для народу

Президент підписав законопроєкт про реґуляцію газу

Вашінгтон. — Президент Джіммі Картер підписав в середу, 2-го лютого ц. р., схвалений обидвома палатами Конґресу законопроєкт, який дає урядові право пересувати запаси натурального газу із стейтів, які мають більші запаси до тих частин ЗСА, які уряд вважатиме загроженими. З хвилиною підписання пропозиція уряду стала законом і Картер та його помічники вважають це добрим початком і першою леґіслятивною перемогою уряду на 14-му дні урядування Президента. В Конґресі пропозиція уряду одержала 336 голосів проти 82-ох, а в Сенаті вона одержала більшість, без підрахування голосів.

У міжчасі гострота зими в багатьох стейтах збільшилась і тим самим збільшилось запотребування газу для опалу мешканевих будинків. З огляду на поганий доїзд і замерзання рік є також великі трудноші в доставі оливи, яка до речі, подорожіла на 2 відсотків і ціни на цей продукт постійно збільшуються. В окремому телевізійному виступі президент Картер присвятив багато уваги енерґетичній кризі і хвалив Конґрес за його скору акцію в тій справі. При тому Президент додав, що до 20-го квітня він представить Конґресові нову енерґетичну програму, яка, якщо буде прийнята, дозволить урядові робити більші запаси газу та інших засобів енерґетики, щоб оминути невигод в будучому. Покищо одиноким засобом перетривати зиму є обмеження у вживанні природнього газу, до чого закликає усіх американців президент Картер.

КОМІСІЯ УККА ДЛЯ ДОСЛІДІВ СУЧАСНОГО СТАНУ В УКРАЇНІ І ОБОРОНИ ПРАВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ РОЗГОРТАЄ ПРАЦЮ

Філядельфія. (Н. Н.) — В продовженні своєї діяльности з попередньої каденції Комісія дослідів сучасного стану в Україні і оборони прав українського народу, що діє при Екзекутиві УККА, відбула тут у дні 30 січня 1977 р., в приміщенні місцевого Відділу УККА, плянувальне засідання, на якому теж уконституовано президію Комісії в особах: проф. Богдан Гнатюк — голова, ред. Ігнат Білинський — заст. голови, п-і Стефанія Букшована і мгр Уляна Мазуркевич — секретарки.

Засідання відкрив і ним проводив проф. Б. Гнатюк, який теж зреферував основні напрямні пляну праці Комісії, у цьому: досліди аспектів національної політики Москви, нехтування правами людини, нищення української культури, пропаганди, легальних аспектів у підсовєтській дійсності, форм спротиву й інше. В організаційній ділянці — оформлення підкомісій для дослідів в окремих ділянках, завершення друку намічених публікацій про російський імперіялізм та нищення української культури і церковного життя в Україні, збирання матеріялів із совєтської преси і публікацій, видання пресового бюлетеня, організація акцій.

В пляні праці будуть теж розглянені й реалізовані окремі пропозиції дотичних резолюцій XII Конґресу УККА.

По вичерпній дискусії, в якій брали участь проф. Б. Гнатюк, ред. І. Білинський, проф. П. Стерчо, п-і Л. Бурачинська, п-і С. Букшована і радник Д. Левчук, в рамах запропонованого проф. Б. Гнатюком загального пляну праці, вирішено: 1/ зорганізувати в поточному році наукові конференції в більших українських осередках для розгляду проблем українських політичних в'язнів у СССР і нищення Москвою української культури; 21 надрукувати заплановані публікації; 3/ виготовити меморандум до американського уряду в справі переселення українських родин з України, які заявили бажання виїхати до Америки, і цю справу скоординувати із ЗУДАКомітетом; 4/ здійснити систематичну працю дослідчих підкомісій; переводити координаційні наради з представниками Комісії оборони прав людини при СКВУ та Комітетів оборони В. Мороза, які діють у системі УККА.

Вирішено теж проводити працю в цьому році під гаслом: „1977 — Рік Українського Політичного В'язня і Захисту Української Культури''.

В дальшому обміркувано способи активного включення наших наукових сил до співпраці з Комісією у боротьбі за національні й людські права українського народу.

ВИЯВЛЕНО ФОНД СОЛЖЕНІЦИНА ДЛЯ СОВЄТСЬКИХ В'ЯЗНІВ

Москва. — Подробиці фінансової допомоги для совєтських в'язнів письменника Александра І. Солженіцина були виявлені тут друзями письменника і совєтськими чинниками. Згідно з інформацією Александра І. Ґінсбурга, який адміністрував фондом в Совєтському Союзі, Солженіцин досі витратив на допомогу політичним в'язням і їхнім родинам приблизно 360.000 долярів, допомагаючи тим самим сотням ув'язнених. Ґінсбург при тому відмітив, що з фонду деякі в'язні вже користають понад два роки. Частина призначених на цей фонд грошей походить з продажу книжки Солженіцина „Архіпелаг ҐУЛаг''. Справу допомоги підхопила також совєтська „Літературная Ґазєта'', яка у статті, яку ніби то мав написати приятель Ґінсбурга з часів ув'язнення, твердить, що група Ґінсбурга (Юрій Орлов, Єлєна Сахарова, академік А. Сахаров та інші) займається нелеґальними фінансовими трансакціями. Закиди Александра Петрова (автор статті) викликали гостру реакцію з боку дисидентів, які негайно скликали пресову конференцію в помешканні Ґінсбурга. Багато з дисидентів пригадували собі прізвище Петрова, який в концтаборі був інформатором КГБ і провокатором політичної поліції. Стаття Петрова пригадує читачам, що при обшуках помешкань дисидентів у грудні 1976 р. і на початку січня ц. р. знайдено 5.000 рублів готівкою і багато іншого матеріялу, який надійшов в посилках з закордону. Ґінсбург, як відомо, стверджував тоді, що цивільні агенти КҐБ зумисно підкинули в умивальні чужу валюту, щоб скомпромітувати дисидентів. Нав'язуючи до фонду Солженіцина, Ґінсбург заявив, що дисиденти мусять мати якісь засоби до життя, бо, наприклад, совєтська влада не опікується жінками і родиною політичних в'язнів. „Ми не маємо леґального права на існування в Совєтському Союзі'', — заявив Петро Григоренко, колишній генерал совєтської армії, який відбув 5 літ в психіятричному заведенні за дисидентську активність. Фонд Солженіцина, — сказав Ґінсбург, — в одному тільки 1975 році допоміг 720 політичним в'язням і їхнім родинам. Фонд розпочався з грошей, які Солженіцин і його родина залишили в часі виїзду за кордон. Решта надходила з відсотків розпродажу книжок, спочатку леґальним шляхом, а потім передачами.

АНДРІЙ ГРИГОРЕНКО СТВЕРДЖУЄ ПОВНИЙ ПРОВАЛ СОВЄТСЬКОЇ СИСТЕМИ, ПЕРЕДБАЧАЄ РОЗВАЛ СОВЄТСЬКО-РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

У совєтську систему ніхто вже не вірить, хоча не всі до того признаються, молодші покоління визбулися страху, і всі прагнуть зміни та особистої і національної волі, що в результаті мусить довести до остаточного розвалу совєтсько-російської імперії та встановлення на її територіях дійсно вільних і демократичних національних республік — твердить 32-літній Андрій Григоренко, син відомого оборонця людських прав та запротореного свого часу до психіятричного закладу генерала Петра Григоренка, який живе в Москві, але належить до Української Громадської Групи сприяння виконання Гельсінкських постанов у Києві. Андрій Григоренко, по професії інженер, після довгих шиканів та погроз з боку КҐБ, був минулого року практично „видворений'' із Совєтського Союзу та після року перебування в Німеччині одержав право на побут та два тижні тому приїхав до Ню Йорку. Про теперішню ситуацію в Совєтському Союзі, як і про переживання його родини і його власні розповів Андрій Григоренко екзекутивним урядовцям УНСоюзу та редакторам „Свободи'' під час двогодинних відвідин в їх приміщеннях в середу, 2-го лютого, в товаристві Романа Купчинського та Андріяна Каратницького, голови і члена Комітету оборони радянських політичних в'язнів.

Під час зустрічі в УНС і „Свободі". На фото /зліва/: ред. А. Драган, головний організатор Степан Гавриш, головний касир пані Уляна Дячук, Роман Купчинський, головний предсідник Йосип Лисогір, інж. Андрій Григоренко, головний секретар Володимир Сохан, Адріян Каратницький та ред. Зенон Снилик. В зустрічі і розмовах взяли участь ще редактори Любов Коленська, Володимир Левенець та Ігор Длябога.

Своїми відомостями та своєю опінією про Совєтський Союз в минулому і сучасному, як і своїми передбачуваннями на майбутнє, зокрема своїми відомостями про рух спротиву в Україні, про порушування Гельсінкського договору та про акції в обороні українських й інших політичних в'язнів в СССР, поділиться Андрій Григоренко з Українською Громадою під час зустрічі в Ню Йорку вже цієї неділі, 6-го лютого, в приміщеннях Українського Народного Дому в год. 2-ій після полудня, як про це та про самого А. Григоренка вже інформовано в „Свободі'' з 28-го січня.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Клопоти режиму з молоддю

Настрої серед совєтської молоді, її поведінка, навіть відкрита критика режиму, а передусім свобідна поведінка і непідпорядкованість комсомольським зарядженням, вказують на те, що ,,передова ленінська ідеологія'', як і кожноденна практика в ,,будові комунізму'' в Совєтському Союзі і в цілому світі стоять у гострому протиріччі до тверджень совєтських верховодів начебто молодь ,,спонтанно'' і з великим ,,ентузіязмом'' підтримувала всі почини ЦК КПСС і ,,вказівки'' генерального секретаря Леоніда Брежнєва. Все це вказує на незацікавлення совєтської молоді партійними гаслами і ,,будівництвом комунізму''. А втім, до цього признається вже й сама режимна преса, коли їй приходиться заторкувати молодечі проблеми, безпорядки в комсомолі, надто велике прив'язання молоді до релігії і релігійних традицій, збайдужіння молодих до комуністичних проявів життя тощо. Наскільки ця проблема глибока і не гармонізує з офіційними партійними і урядовими статистиками і опінією, свідчить опублікована в газеті ,,Молодь України'' з 18-го січня ц. р. велика редакційна стаття п. з. ,,Мобілізувати активність кожного'', у якій — у 60-річчя жовтневої революції, тобто по 59-ох роках панування комунізму в Росії і в окупованих нею країнах, — партія мусить закликати керівників комсомолу до проведення в комсомольських організаціях, тобто в організаціях вибраної ,,ленінської молоді'', громадсько-політичної ,,атестації''. Політичним змістом тієї ,,атестації'' має бути звіт ,,кожного юнака і дівчини про вивчення марксистсько-ленінської теорії, матеріялів XXУ з'їзду КПСС, про свою конкретну участь у виконанні завдань соціялістичних зобов'язань першого року десятої п'ятирічки, у змаганні за право підписати Рапорт Ленінського комсомолу ЦК КПСС до 60-річчя Великого Жовтня''.

Піднесена справа ,,атестації'' і недоліків у вихованні молоді, та ще й самими високими партійними достойниками, вказує на чималі клопоти, що їх має комуно-російський режим з молоддю, не враховуючи боротьби партійників з тією частиною молоді, яка, на їх думку, займається ,,хуліганством, нарушує норми комуністичної моралі і громадського порядку''. Найбільшим злочином в очах комуно-російських шовіністів є те, коли молодь поодиноких національних республік горнеться до свого, підчеркує приналежність до українського чи інших народів, цікавиться релігією тощо. Все це в оцінці режимників є ,,проявами національної обмежености'', з якими треба боротися.

Треба однак уважати, що маразм і партійна бюрократична заскорузлість вже так далеко прогресувала, що режимники нездібні стосувати людських методів у вихованні молоді і мусять вдаватися до партійного тиску та навіть поліційного терору, який вони в останньому часі щораз частіше і більше застосовують.

,,Культ особи'' Брежнєва на мистецькій виставці в Києві

,,В загальний плян експозиції органічно вливається тема Києва — міста щасливого сьогодення і світлого майбутнього'' — пише київська ,,Радянська Україна''. 21-го грудня в Києві у Республіканському виставковому павільйоні і виставкових залях Спілки художників України відкрито мистецьку виставку, що повинна б зображувати Київ, і вона його зображувала тільки в дещо... кривому дзеркалі. ,,Радянська Україна'' пише: ,,...Сьогоднішній день столиці республіки, успіхи її трудівників у комуністичному будівництві досягнуті під керівництвом Комуністичної партії. Тому з такою любов'ю звертаються майстри пензля і різця до образу її творця, засновника Радянської держави В. І. Леніна''. ,,Великому вождеві'' присвячено скульптуру І. Зноби, картини М. Кривенка ,,До Леніна за порадою,і В. Югая ,,Вісті з Південного фронту''. А далі можна побачити ,,широке полотно'' В. Бабенцова ,,Дніпродзержинск 8 травня 1976 року'', яке відтворює святкування з нагоди відкриття бронзового бюста героя Совєтського Союзу, героя соціялістичної праці, генерального секретаря ЦК КПСС Л. І. Брежнєва на ... ,,його батьківщині''. Щоб пояснити більшість картин, які ,,зафіксовують риси сучасника'', голова правління Київської організації Спілки художників України О. П. Скобликов зазначує: ,,Ми пишаємось славною історією рідного міста, але ще більше захоплюємось його сьогоднішнім творчим днем, чудовими звершеннями киян... З любов'ю вони створюють портрети правофлангових п'ятирічки — знатних людей, чиєю працею пишається народ''.

Еспанський уряд продовжує поборювання екстремістів

Мадрід. — Піддержані урядовими зарядженнями поліційні чинники повели рішучу боротьбу проти лівих і правих екстремістів, які розвинули були в останньому часі в багатьох містах Еспанії політичний терор на широку скалю, вбиваючи одні одних і схоплюючи людей на вулицях міст. Багато правих екстремістів були перепитувані поліцією, але більшість серед заарештованих належать до малих лівих угрупувань і комуністичної партії. В Барсельоні, як інформує аґенція Ройтера, поліція заарештувала 50 анархістів і зліквідувала багато вибухового матеріялу і зброї. Поліційні речники заявили, що арешти відбуваються тому, щоб оминути вбивств і перешкодити великим демонстраціям та заколотам на вулицях міст. Серед заарештованих знаходиться багато осіб не-еспанського походження, які стоять під загрозою викинення з країни. Згідно з тимчасовим зарядженням уряду, поліція має тепер право придержувати підозрілих осіб на вулиці і робити обшуки в домах заарештованих без окремого судового дозволу. В загальному ситуація в Еспанії все ще загрозлива і дехто з поміркованих політиків дораджує пересунення загальних демократичних виборів на пізніший час.

І. Світ

УКРАЇНСЬКО—ЖИДІВСЬКІ ПРОБЛЕМИ

Десять років тому в ,,Свободі'' була надрукована стаття Л. Шанковського на тему—,,До проблеми жидівського анти-українізму'', в якій автор розглядав справи перероблення текстів двох книжок, надрукованих в Америці в перекладах з европейських видань, в яких місцеві ,,приятелі'' українців вжили перекручень і фабрикацій, щоби виступити проти українського політичного руху і взагалі проти українців, як народу-нації.

Такий самий інцидент трапився недавно в статтейці в ,,Ню Йорк Таймсі'' у справі появи у Франції книжки д-ра Штерна. Стаття в ,,Н. Й. Таймсі'' у двох місцях зачепила Україну, кинувши обвинувачення на українців за ,,традиційний'' антисемітизм, тоді, коли майже ніколи не появляються друком у тому великому часописові листи-протести в захист української справи...

Тому вважаю дуже важливою справою занотувати зараз появу нової праці, присвяченої проф. Соломонові Ґольдманові, авторства Л. Биковського. Жалкую тільки, що вона появилася у формі ,,самвидаву'' офсетом, а не у формі нормальної книжки. У нас тепер так складається, що на добрі і вартісні видання годі знайти фонди: не одна корисна праця взагалі друкується тільки засобами самих авторів на скромні гроші, зібрані під час праці, або шляхом відмови собі в багатьох вигодах життя.

Хто був С. Ґольдеман і чому йому присвячена ця праця на 287 сторінок з багатою бібліографією, ілюстраціями і з обмеженим накладом в 300 примірників, більшість яких розсилається бібліотекам і видавництвам безкоштовно. А присвячено книгу С. Ґольдеманові тому, що цей професор і політичний діяч на протязі свого довгого життя віддавав свою енергію й працю для розвитку національного життя жидів та їх гармонійній співпраці з українцями, які також стараються вибороти собі право на незалежне від чужої опіки життя.

С. Ґольдеман належить до того невеликого грона жидівських лідерів, які старалися знайти тісну співпрацю та зрозуміння між жидами й українцями, як А. Марґолін, А. Золотарів, М. Ліберман, Р. Меньковський, Паперін, Мандельштам, Бер Ьорохов, Красний і Рафес, якщо назвати найбільш відомих. Слід підкреслити також важливий факт, що С. Ґольдеман був автором виїмкової праці — ,,Жидівська національна автономія на Україні'', виданої в Мюнхені 1963 року. В ній описані взаємини й праця в Україні в 1917-1920 роках. Доводиться жалкувати, що ця цінна праця не досить відома українському суспільству, а була вона написана тоді, коли автор сам ще не був як слід признаний жидівським суспільством в Ізраїлі, куди він приїхав з Чехо-Словаччини в 1939 році.

С. Ґольдеман, поруч з А. Марґоліном, був активним жидівським діячем, який віддав багато часу та труду, щоби боротися з послідовною і впертою пропаґандою проти України й українців, що ведеться вже давно в Европі та зокрема в Америці. Щоправда, тепер знаходяться завжди окремі жидівські діячі й учені, які ліпше розуміють проблему українсько-жидівських взаємин і необхідність їх полагодження, усунення взаємного недовір'я, що століттями вирощувалося поширюванням перекручених інформацій і чуток про нібито існуючий традиційний антисемітизм українців.

Основою такої лихої леґенди є книжка рабина Ганновера ,,Безодня Відчаю'', що вперше видрукована в другій половині 17 століття, та була не один раз перевидана жидівською й іншими мовами, та в англійському перекладі — в 1950 році в Ню Йорку... Ця книжка стала основою поширюваної леґенди про погроми жидів під час визвольної війни, яку вів гетьман Богдан Хмельницький проти поляків. Вона насичена ненавистю та прокльонами на адресу Гетьмана, але в ній є також правда про причини погромів — про зв'язки жидівства з польською адміністрацією тих часів.

Цю леґенду розбиває дуже влучно відомий автор Хаїм Поток у своєму романі з жидівського життя в Бруклині — ,,Вибраний'', в розмовах рабина зі своїм сином про початки хасидизму в 17 столітті, а також у науковому дослідженні проф. В. Вейнріба — ,,Хмельницький у світлі Натана Ганновера'', у його доповіді на конференції авансованих досліджень славістики в Ню Йорку в квітні 1973 року. Професор Вейнріб присвячує багато тексту у своїй книзі ,,Жиди Польщі'' критиці цих споґадів Ганновера та належному освітленню подій повстання Хмельницького.

Я торкнувся цих кількох окремих справ, щоби підкреслити важливість появи книжки про С. Ґольдемана. Нагадую, що пекучому питанню погромів в Україні та їх причинам була присвячена також праця, друкована в Лондонському ,,Таймсі'' в 1881 році, 32 сторінки важливого тексту, що кидав світло на заходи московської ,,чорної сотні'' царських часів. Нагадаємо, що в 1914 році, коли почалася Перша світова війна, у Києві був виданий розпорядок про заборону українських часописів, а також гебрейською та ,,Ідіш'' мовами.

Праця про С. Ґольдемана показує, як послідовно він боровся за здійснення мрії жидівського народу мати свою власну країну; в ті часи то була мрія-ідея відомого жидівського діяча Теодора Гецля, на основі якої постав сіоністичний рух, що існує досьогодні. С. Ґольдеман став одним з видатних діячів цього руху від своїх юнацьких літ, коли в 1903 році надрукував свою першу статтю про цей рух. Він тоді приєднався до гуртка середньо-шкільників у м. Сороки на Басарабщині. Від того часу він був активним сіоністом аж до кінця свого життя.

В цій політичній праці Ґольдеман був виразником ідеї, що кожний нарід може досягти своєї незалежности й розвитку своїх культурних сил у своїй власній незалежній державі, а для жидів, що жили від поколінь в Україні, їх життєвим завданням є піддержувати український нарід в його боротьбі за незалежність, бути учасником тієї боротьби та допомогти її розвиткові. Цій ідеї він присвятив практично свою працю в часі 1917-1920 років і ніколи не забував її

(Закінчення на стор. 4-ій)

М. Л-ий

СВОБОДА ПРЕСИ В ЕСПАНІЇ

Еспанський Найвищий Суд заявився за свободою преси, кінчаючи так з практикою ген. Франка, коли то преса в побоюванні репресій мусіла дуже числитися з тим, що хотіла б висловити. Ця ухвала Найвищого Суду відкидає практику з часів уряду ген. Франка, яку пристосовували для залякування преси, а рівнож вона є особистою перемогою Рафаеля Кальви, редактора найпопулярнішого часопису ,,Мадрид''. Кальва жив на вигнанні у Франції майже п'ять років. Уряд мусітиме заплатити йому відшкодування коло сто мільйонів пезет. Кальва сподівається використати ті гроші для відновлення своєї газети ,,Мадрід'', яка мала б уже почати появлятися знову з початком 1977 року.

Цей судовий політичний журналістичний процес називають найважнішою подією від часів закінчення громадянської війни в Еспанії. Вечірній часопис Кальви ,,Мадрід'' уряд був закрив 1971 року тому, що він пропаґував основну зміну державної системи, обстоював конституційну монархію і демократичні реформи, — себто, зовсім те саме, що тепер хоче здійснити уряд короля Карльоса. Одначе, такі домагання вважалися тоді занадто сміливою єрессю. ,,Мадрід'' безпосередньо віддзеркалював погляди Кальви. Кальва — поступовий член ,,Орис Деі'' (консервативного релігійного римо-католицького товариства), яке проповідує, що ,,сини Божі можуть втішатися свободою і мають право мати різні погляди''. Режим ген. Франка найбільше було розлютило те, коли ,,Мадрід'' у редакційній статті в травні 1968 року виразно закликав ген. Франка, щоб вчасно уступив — а не так, як генерал Де Ґоль''. Сердитий уряд сконфіскував увесь наклад, замкнув газету на два місяці, а на редактора Кальву наложив грошову кару в сумі 3.000 дол. Коли ж 1971 року появилася в Мадриді'' редакційна стаття а. з. ,,Протест не завжди можна морально осуджувати'', міністерство інформацій на домагання Прем'єра замкнуло газету на основі неправильностей у списку акціонерів. Одначе справжня причина була політична. Вкінці, в квітні 1973 року, розвалили й сам будинок газети.

Редактор Кальва виступив із судовим процесом, домагаючись 13 мільйонів долярів відшкодування, обвинувачуючи уряд у нелеґальній конфіскації газети; він покинув Еспанію і написав статтю проти ген. Франка у французькій газеті ,,Лє Монд''. Ця стаття спричинилася до того, що еспанські власті видали наказ арештувати Кальву за атакування державної безпеки. У Франції Кальва допомагав при основуванні політичного союзу під назвою Демократична Хунта, яка тепер злилася з Демократичною Координацією. Він повернувся до Еспанії на весні 1976 року. Тим часом становище колишнього ,,Мадріду'' зайняла газета ,,Ель Паіс'' (,,Край'').

РІДКІСНИЙ ФІЛЬМ

Фільм про дисидентів у Совєтськім Союзі, який висвітлено у Рочестері, Н. Й., на телевізійній станції к. 21, 8-го грудня 1976 року, і який тривав одну годину, був ділом лише кількох молодих завзятих осіб. Щоб його створити, вони попри звичайну щоденну працю мусіли здебільшого працювати пізно поза північ. Треба було шукати відповідні матеріяли, перечитувати різні книжки, писати текст, збирати світлини, сидіти у бібліотеці, а рівночасно перекладати це все і голос оповідача на тасьму у телевізійній станції. Діло тим більш було одчайдушне, що вони у тій ділянці не мали досвіду.

Назва фільму: Boomerang— Dissent in the Soviet Union".

Короткий зміст фільму: сцена приїзду Л. Плюща з родиною до Парижу. Спеціяльне інтерв'ю з ним, переведене пізніше у Вашінґтоні, і подані ним деталі його ув'язнення, перебування у ,,психушці'' і врешті, звільнення.

В другій частині подана коротка історія проблем, які привели до дисидентського руху. В третій — порушено справу Сахарова і В. Мороза. Показано фільм зі совєтського табору праці, який був перепачкований на Захід. В четвертій частині заторкнено становище зовнішньої політики ЗСА до дисидентського руху, справу детанту, особистих прав людини, договору у Гельсінках.

Фільм мав великий успіх серед місцевої громади, української як рівнож американської, бо головно для неї він був створений. Це можна було ствердити з кількости позитивних телефонів до телевізійної станції, як рівнож з кількости зголошених грошових заяв для неї під час висвітлювання фільму й опісля. Один професор політичних наук у коледжі припоручив своїм студентам дивитися на цей фільм і провадив відтак дискусії на порушені там теми.

Здавалося, що після висвітлення такого фільму, буде у нашій громаді відповідний відгук, бо такого і з такою тематикою досьогодні на жадній телевізійній станції не було. Однак минули вже біля два місяці, і нема у нашій пресі про це жадної згадки. Таке явище досить дивне, коли взяти під увагу, як часто появляються описи маловажних подій, що відбуваються у нашім гетто. А це ж був фільм, який освідомлював американське суспільство у справах, зв'язаних з існуванням українського народу як окремої національности, відмінної від росіян; як рівнож у справах української державности. Бож відомо є, як під впливом московської пропаґанди сполокування мозків і замилювання очей — усе, що є поза східньою границею Польщі, уважається тут за одну велику ,,Росію''.

Брак згадки у нашій пресі про цей фільм тим більше дивний, що напередодні його висвітлення американська кореспондентка місцевого часопису ,,Демократ енд кронікл'' перевела інтерв'ю з особами, які творили цей фільм. Вона відповідно цю подію насвітлила у своїй статті у згаданому часописі та приготовила американського глядача на цей фільм.

Як можна було довідатися з розмов після висвітлення фільму, деяким нашим партійним політикам не сподобалася частина, в якій показано Л. Плюща, і обставини, що попередили його виїзд зі Совєтського Союзу, дані в його власнім насвітленні. Вони відмовилися бути спонзорами цього фільму. (Наше старе і таке стереотипове правило: ,,Як не є так, як я хочу, то нехай не буде нічого'').

Цікаво, що політики так дуже ,,згіршилися'' деякими висловами Л. Плюща, але не згіршився ними місцевий священик, уродженець Америки, який опісля у своїм листі писав: ,,Цей фільм був могутнім голосом у тих джунглях неуцтва і непоінформованости в обороні тих осіб, які не мають змоги нічого сказати у своїй справі''.

Якщо хтось кермується традиційною злобою і нетолерантністю супроти своїх, а передовсім молодих людей, які роблять позитивну працю для свого народу, бо хочуть винести українські проблеми з нашого ґетто на американський форум, то їм партійні демагоги кидають під ноги колоди. Пощо тоді нарікати, що наша молодь не має патріотичних почувань до свого народу, або писати ,,Де наша молодь?'' Вона є, але старше покоління не дає їм можливости діяння і змоги допливу молодих сил до проводу наших організацій. В таких обставинах не можуть розвиватися позитивні акції, а користають з цього наші вороги, які так спритно використовують усі наші непорозуміння і розбивають нас на атоми.

Н. Н.

Борис Олександрів

,,ТЕБЕ Я В ПІСНІ БАЧУ, РІДНИЙ КРАЮ''...

(Сильветка співака-артиста Йосипа Гошуляка)

(4)

,,Платівку одержали, щиро зворушені великим подарунком. Радує нас, що ти пробив собі шлях у чужому музичному світі, добиваючись на самі його вершини. Вітаємо з успіхом!'' (Ю. Стефаник, лист).

,,Прослухав я цю платівку уважно й дуже зрадів, що Вам вдалося випустити її в світ, бо це не тільки Ваш особистий осяг, але це осяг української музичної культури. Особливо Ваше зразкове й потрясаюче виконання поеми ,,Чернець'' (музика Вериківського), з якою я вперше мав нагоду познайомитися... Це велике надбання, яким можемо всі гордитися... Приємно вразила мене також оркестрація пісні Фоменка, зроблена Яременком. Признаюсь — на мій сором — я й не знав, що Яременко такий майстер оркестри...'' (М. Антонович, лист).

Дуже прихильно відзначили появу ,,Басових арії та монологів'' Гошуляка також канадська англомовна преса. Згадуваний уже Д. Робертсон з газети ,,Ди Солт Старт'', вітаючи нашого співака з новим досягненням та пригадуючи його видану 8 років тому першу платівку, в числі за 6 лютого 1976 р., під заголовком ,,Призабутий канадський бас з'явився знову'' пише:

,,Дивно, що Гошуляк ширше незнаний; з його винятково гарним драматичним голосом він зовсім певно міг би ввійти в будь-який оперовий театр світу і домагатись басових партій... А унікальна інтерпретація арії короля Филипа (оп. Дон Карлос), мусить поставити Гошуляка у перші ряди поміж великим світовими басами... Канада не має забагато оперових зірок такого розміру як Гошуляк, і було б дуже шкода, якби знову мусіло минути аж 8 років, поки можна б його знову почути з грамофонної платівки...''

Музичний критик Лорета Гістле з ,,Оттава Ситизен'' у числі за 20-те червня 1976 р. пише:

,,Пан Гошуляк, який проживає в Канаді 25 років і який співає у Канадській опері, має багатий, вібруючий голос. Він співає з пристрастю арії з опер Верді... Він також добре виявляє себе в композиціях Верикiвського, у довшій сценімонолозі ,,Чернець''. Оркестра, правдоподібно дібрана група, грає добре''.

Досить цитат — їх наводити можна було в іще багато, та ледве чи вони додадуть щось istотніше до сказаного вище. Те, що Йосип Гошуляк є нашим видатним артистом, ,,співцем з ласки Божої'', як назвзв його в ,,Свободі'' Улас Самчук, виявляється безсумнівним фактом. Безсумнівним фактом є також і те, що артист не працює в обставинах, які сприяли б якнайширшому вияву його природного обдарування. І тут ми з деякою безрадністю зупиняємося перед давно вже відомим фактом, а саме, перед тим, як неймовірно тяжко українському мистцеві на еміґрації, особливо серед своїх, промощувати собі шлях навіть не до успіху, а просто до належного визнання. Немає у нас ні своїх устабілізованих театрів, ні фінансово міцних видавництв, ні солідної професійної критики, ані навіть такого середовища, яке б сприяло творчому зростові мистця. З цього приводу Йосип Гошуляк каже:

— В мене, крім міжнародного, є винятково багатий український репертуар. Протягом багатьох років я з великою любов'ю і старанністю його й вивчав. Але одна справа готуватися, а друга демонструвати його в наших умовах, де ще й досі немає, з боку керівних організацій, належного розуміння для цієї важливої в нашому житті-бутті професійно музикознавчої ділянки. Мені особисто доводилося і ще доводиться робити все самому й переважно з великими трудощами. Але нарікати на долю з цього приводу нічого не допоможе, як не допомогло воно багатьом моїм колегам, попередникам і сучасникам. Іноді в українській пресі з'являються стурбовані голоси з приводу того, що нас постійно заливає повінь примітивної аматорщини у кожній галузі мистецтва, але ці поодинокі голоси заглушує потужний хор славословія — і так ми опиняємося в завороженому колі, де всі вартості, всі рівні переплутані і змішані...

— Так, це правда, — згодився я, — але що зробимо? Колись у розмові з В. Коротичем я сказав йому, що українські совєтські журналісти містять багато нікудишних віршів. ,,Знаєте, — відповів Коротич, — у поезії всі місця вакантні, і ці місця не раз займають кепські кандидати. І чим гірший кандидат, тим цупкіше він тримається отого свого ілюзорного місця. Це так само, як своїми науковими титулами найбільше хизуються ті, хто здобув їх незаслужено, або своїм геройством ті, хто став героєм випадково. З уваги на те, що ці явища поширені, доводиться їх знехотя толерувати...'' Може дослівно так, але в цьому сенсі відповів мені Коротич. Безперечно, чи не найбільше спричинилась до цієї плутанини й дезорієнтації наша невимоглива і надто щедра на суперлятивні епітети преса, але я певен, що з бігом часу все стане, як належить, на свої місця.

— А от Шуман, — відповів Гошуляк, — дивився на цю справу інакше. Він казав, що недостатньо плекати добру музику, треба всюди і всіма засобами поборювати кепську...

(Славний Шуман, не дожив він до нашого віку!)

Прощаючися з артистом, я побажав йому нового, колись так характерного для нього оптимізму й ентузіязму в його черговому проєкті — запланованій платівці з репертуаром українських пісень і дум.

Без сумніву, ця платівка буде його черговим успіхом.

КІНЕЦЬ

Свято Державности у Чікаго

Українська молодь та комбатанти підносять український та американський прапори під час свята Державности у Чікаго. Світлив: М. Стасюк.

Чікаго. (Степан Ґоляш) — Точно 22 січня кожного року українці цього ,,вітряного міста'' відзначують своє найбільше національне свято — роковини проголошення Самостійности і Соборности України. На год. 12-ту вполудне приходять на площу під собор свв. Володимира і Ольги комбатанти, молодь, громадянство.

Цього року вперше прибула зорганізовано Школа Українознавства Т-ва Української Учительської Громади на чолі із дир. М. Губчаком. Молодь несла свої прапори.

Вояцький Апель та піднесення прапорів . перевів Український Міжкомбатантський Комітет.Дижурним старшиною був з рамени УПА інж. С. Ґолєш. Він відкрив святочну зустріч та попросив представників організацій зайняти почесні місця.

Українську православну парафію репрезентував о. Писар, а українську католицьку катедральну парафію — о. М. Олешко. Парафію свв. Володимира і Ольги заступали о. митрат М. Бутринський, о. д-р І. Тилявський та о. І. Кротець. Українську евангельську церкву репрезентував пастор А. Коцепула.

Український та американський прапори підняли комбатанти та шкільна молодь під звуки українського гимну ,,Ще не вмерла Україна''.

Молитви в намірениі українського народу відмовили о. Писар та о. митр. М. Бутринський. Проклямацією ,,Дня Незалежности України'',видану новим мейором Чікаго М. Біляндиком, відчитав голова Відділу УККА ред. М. Панасюк. Святочне слово виголосив інж. С. Ґоляш.

Співом релігійного гимну ,,Боже Великий'' закінчено цю традиційну зустріч Громади, яка кожного року 22 січня без огляду на погоду відзначує цю незабутню дату.

Із прапорами стояли українські ветерани СУВ, ОбВУА, УВК, УПА та ІУД УНА. Були рівнож приявні воїни УСС, УГА та Карпатської Січі.

По закінченні свята піднесення прапорів молодь із Школи Українознавства подалася за своїми прапорами до православної катедри св. Володимира, де разом з місцевою Школою Українознавства відзначено Свято Державности спільною Академією.

Вечером того ж дня відправлено у соборі свв. Володимира і Ольги молебень у намірениі українського народу, у якому взяли участь Пласт, СУМА, комбатанти та широкі круги громадянства.

Крім посадника Чікаго, проклямації Дня Української Незалежности видали: губернатор Ілліной Томсон, мейор міста Палатайн за старанням Організації Українського Визвольного Фронту та мейор міста Едісон за старанням церкви св. Андрія.

АДУК провів дискусію на мовознавчу тему

Ню Йорк. — У неділю 30-січня ц. р., без огляду на велику холоднечу, чимало зацікавлених зібрались тут у залі Дому УККА на зустріч - дискусію на тему „Проблеми українського право - пису", скликану з ініціятиви нюйоркського Відділу АДУК. В тій же залі відбулася велика виставка мовознавчих праць сл. п. проф. Пантелеймона Коваліва. Зустріччю проводив ред. Л. Полтава. З двома доповідями виступали: професор д-р Ігор Гурин — „Формування норм української мови", починаючи з перших українських літописних записів, та мгр. Бо - рис Берест, керівник Інституту Української Мови, на тему „Нормативна система українського правопису". Після доповідей у дискусії брали участь проф. Р. Чубатий, ред. С. Женецький, Галина Полтава, М. Яблонський, М. Чорний та ін. На запити слухачів відпо - відали обидва доповідачі. Висловлено побажання видати „Словник українських наголосів". Після дискусії і перекуски присутні набували щойно виданий дру - гим накладом „Українсь - кий Правопис" проф. П. Коваліва та оглядали виставку його праць, що вийшли здебільшого з рамени НТШ.

Торжества Дня Української Незалежности в Перт Амбою

Відзначення роковин Української Незалежности в Міській Управі в Перт Амбою. На фото (зліва): Ів. Шнир — Демократичний Клюб, П. Ґадек — міський касир, Р. Мелц — міський радний, Дж. Отловский — посадник міста, о. монс. С. Сулик — парох, В. Гладич — голова Об'єднаних Українських організацій, Т. Лабуза — Парафіяльний Комітет, Дж. Адамчак — секретарка Об'єднаних Українських Організацій. Стоять (зліва): П. Баралецький. Д. Паллила, Р. Михальський, С. Лайкош — шкільні діти, та В. Ліман — керівник програми.

Перт Амбой (Г. В-р) — Наша громада , як кожного разу — так і цього року, величаво відзначила річницю Соборности і Незалежности України.

В четвер, 20-го січня, в годині 8-ій вечора,конференційна заля міської Управи була заповнена американською та українською публікою. Багато осіб — з браку місця — стояли в проходах та під стінами. Заля була гарно прибрана українськими вишивками.

За президіяльним столом засів посадник міста Джордж Отловський з радними міської Управи та представниками українських організацій на чолі з о. монс. С. Сусликом та головою Об'єднаних Українських Організацій міста Перт Амбою,п. В. Гладичем. На залі було багато нашої молоді.

Відкрив зустріч вступним словом п. В. Ліман, з'ясовуючи причину нашого тут зібрання, насвітлюючи обставини проголошення соборности і незалежности України, після чого студент Е. Науменко (молод.) відчитав проклямацію, яку під рясні оплески присутніх підписав Посадник міста. В своєму слові він високо оцінив боротьбу українського народу за визволення та наш вклад на протязі століття в розбудову Американської Держави. Центр українського духового життя в Перт Амбою, парафію Успення Пресвятої Богородиці з щоденною 8-клясовою школою та всіма забудованнями,він назвав гордістю і надією мешканців Перт Амбою.

Шкільні діти нашої парафіяльної школи: Роберт Михальський, Джін Паллила, Сузан Лайкош і Петро Баралецький (молод.), передали Посадникові пам'ятку-дарунок і рецитували вірш ,,Люби Україну'' по-англійськи, за що приявні нагородили їх рясними оплесками.

Великою атракцією був виступ Ансамблю Бандуристів В. Юркевича в складі: М. Гнатишин, М. Стецько, П. Кузів, В. Шкрет, І. Івашко. Вони відспівали кілька пісень і на вимогу публіки ще й наддаток. Відспіванням ,,Ще не вмерла...'' офіційно закінчено підписання проклямації. Та ще довго в залі біля міської Управи українці і американці ділились своїми враженнями.

В суботу, 22-го січня, в год. 9.30 вранці знову зібрались ми всі з нашим о. монс. С. Суликом та посадником Дж. Отловським і його радними біля машту міської Управи, на який під спів американського і українського гимнів Посадник міста маєстатично підтягнув на щоглу український прапор. А наша молодь з власної ініціятиви вже в ранніх годинах в прикрашених синьо-жовтими стяжками і прапорчиками автах кружляла в околиці аж до піднесення прапора і сповіщала громадян про Український День Незалежности.

Українці Джерзі Сиіті...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

нальних прав українського та інших поневолених Москвою народів СССР". Під час бенкету, який відбувся в неділю, 30-го січня, в приміщеннях УНДому, виступали українські і неукраїнські промовці із признанням для 67-річного конґресмена, а на закінчення голова УНДому Володимир Білик вручив йому ключ почесного членства. Це вперше в 60-літній історії УНДому вручено таке відзначення американцеві неукраїнського роду Д. Данієлс, який репрезентував 14-ий дистрикт,включно з повітом Гудсон в північному Ню Джерзі, як член Демократичної партії, є італійського роду. Минулого року Д. Данієлс відмовився добровільно від повторної кандидатури і повернув до приватної адвокатської практики.

У своєму слові до понад 300 приявних осіб, Д. Данієлс гостро натаврував політику детанту і засудив режим СССР за його репресії і переслідування в Україні та інших неросійських республіках СССР.

,,Якщо совєтський режим не втішається довір'ям населення СССР, то він не заслужив собі на довір'я американського народу",- заявив конґресмен Данієлс, закликаючи українців у вільному світі боротися за права українського народу на його рідних землях та ширити правду серед неукраїнців про небезпеку і затії імперського центру в Москві.

Слова признання колишньому конґресменові висловили: Олесь Блаґітка, адв. Роберт Челок, конґресмен Джозеф ЛеФанте, наслідник Д. Данієлса, міські радні Домінік Пуглієзе і Вілліям Масса, провідники повітового і міського комітетів Демократичної партії, Бернард Гартнетт і Джек Фінн. Головний предсідник УНС Йосип Лисогір вручив в подарунку від УНС для цього заслуженого для справи волі і людських прав законодавця два томи Англомовної Енциклопедії Українознавства.

Дружині Д. Данієлса, Камілії, українська громада вручила як дарунок українську інкрустовану касетку.

Український Літературно-Мистецький Клюб

136 2nd Avenue

Ню Йорк. — Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку, разом з Об'єднанням Українських Письменників ,,Слово'' та 64-им Від. Союзу Українок Америки, у п'ятницю, 4-го лютого ц. р., о год 7-ій вечора, у приміщеннях цього Клюбу, влаштовують Вечір на пошану Миколи Понеділка в першу річницю його смерти. Участь у програмі вечора візьмуть: Калина Чічка-Андрієнко, Христя Карпевич, Уляна Любович, Оксана Щурова, Іван Керницький та Степан Крижанівський.

ПОДЯКА

Дня 27-го грудня Р. Б. 1976 Всевишній покликав по вічну нагороду нашу Дорогу і Незабутню
МАМУ, СЕСТРУ, БАБУСЮ І ПРАБАБУСЮ

сл. п.
ОЛЕНУ з ЯЦКЕВИЧІВ ШИЯН

В часі недуги, а головно під час Парастасів і похоронних обрядів наші Приятелі, Знайомі та Сусіди виявили для нас стільки доброти серця і щирого відношення, що почуваємося до обов'язку подякувати Їм прилюдно, щоб хоч частинно сплатити довг вдячности.

Впершу чергу складаємо сердечну подяку Всеч. о. Деканові Ярославові Сіркові, парохові УКПЦеркви св. Йосафата в Пармі, Огайо, за всі обрядові похоронні відправи та глибоке, релігійне прощальне слово під час Служби Божої над домовиною в церкві.

Українському Хорові „Дніпро" за співання Панахиди (в похоронному заведенні), під диригентурою маестра Е. О. Садовського.

Пані Олені Дуб за зворушливе слово від Управи Українського Золотого Хреста, а п. Миколі Бігунові за прощальне слово від Комітету Стрийщини, яке він виголосив у питомій йому вишуканій формі та накреслив сильветку Покійної, як патріотки, громадської діячки в Стрийщині у воєнних та післявоєнних часів І світової війни.

Відділові УЗХ, ВШан. п. Ярославі Ерденбергер та ВПанству Т. Врублівським щира вдячність за чудові коші квітів.

Шан. Панам: Іванові Бачинському, Петрові Дацові, Ярославові Кравчукові, мгр Ярославу Кришталовичеві, Іванові Поповичеві, Ігореві Руденському і Антонові Яцишинові, ми безмежно вдячні за віддану останню прислугу Покійній Мамі — несення домовини. Паням УЗХ за почесну стійку. Головній Управі УЗХ за дар на КОД, замість квітів на могилу.

Всім, які зложили свої щедрі дари на „Патріярший Фонд", на Служби Божі, та інші цілі (їх список поміщений окремо!), склали нам щирі вислови співчуття, взяли участь в Парастасах, похороні та тризні, чи в інший спосіб виявили нам свою прихильність, висловлюємо щире українське спасибіг!

Окремо складаємо нашу вдячність ВПр. о. Григорієві Музичці, бувшому Деканові Журавенщини (Округи Стрийщини), за відправлення Заупокійної Служби Божої в Кентоні, Огайо, в день похоронів бл. п. Олени Шиян.

Вкінці дякуємо похоронному заведенню Колодій-Лазута, за зразкове переведення всіх похоронних чинностей.

Хай Всевишній Господь обдарить Вас усіх своїми щедрими ласками!

Дочка ВОЛОДИМИРА КАВКА з Родиною

•

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п. Олени Шиян

буде відправлена ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА
в НЕДІЛЮ, 6-го ЛЮТОГО 1977 року
в УКПЦеркві СВ. ЙОСАФАТА в ПАРМІ, Огайо
о год. 8-ій рано.

•

Замість квітів зложили ласкаві пожертви на „Патріярший Фонд":

по 20.00 дол. — УЗО — Відділ УККА в Клівленді, д-р Ярослав і Лярисса Музички;

по 10.00 дол. — п. Ольга Бак, д-р Володимир і Люба Боднарі, Осипа Галяревич, інж. Микола і мгр. Лідія Голіяни, Анастазія Голубець, мгр. Остап і Мирослава Гуки, Маріян і Олена Дуби, Ярослава Ерденбергер, Емілія Завільська, Василь Камінський, Роман і Марта Кассараби, д-р Александер і Анна Клоси, Богдан і Марта Ковчі, Ярослав і Анна Кравчуки, мгр. Ярослав і Ярослава Кришталовичі, д-р Ярослав і Мирослава Кривяки, мгр. Василь Ліщинецький, д-р Евген і Лідія Небеші, д-р Юрій і Мирослава Оришкевичі, інж. Володимир і Ірена Піки, Іван і Катерина Поповичі, Богдан і Анна Сатурські, д-р Михайло і Ірена Савчаки, Михайлина Ставнича, Анна Сушок, Володимир і Дарія Федорові, мгр. Роман і Стефа Цегельські;

по 5.00 дол. — Іван і Наталія Бачинські, мец. Іван Білинський, Ольга Боднар, ред. Роман Данилевич, Мирослав і Ірена Іанишини, Анна Євтушек, Ілля і Олександра Жгути, д-р Іван і Стефанія Зваруни, Микола і Катерина Капітанець, Микола і Катерина Кастранець, Володимира Кухта, мгр. Степан і Степанія Мішкевичі, д-р Мирослав і Люба Мичковські, Іван Оленчук, Іван Павлик, д-р Родіон і Орися Палазій, Мирон і Ірена Радзикевичі, Михайло Світлик, інж. Ярослав Сидір, Дмитро Струс, інж. Роман Трешньовський, д-р Богдан і Мирослава Футей, д-р Дмитро і Марія Фаріони, Марія Филипів, інж. Іван Фур, Родина Труш, Н. Н. + сусіди 7.00 дол.

Разом	$452.00
Родина В. З. К. М. Кавки	48.00
Разом	$500.00

Збіркою займалась п. Олена Дуб. Сердечна подяка.

П-во Микола і Михайлина Бігуни склали на прес. фонд журналу Стрийщини „Квітучі Береги" 10.00 дол.

НаСлужби Божі жертвували: п-во Малиновські, Телішевські, п. Марія Кукіз, Укр. Хор „Дніпро", п-во Возняки, Грабці, Гуки, Жгути, Поповичі, Руденські, Цегельські, Цибики, Яцишини і Н. Н., а на Будівельний Фонд п. Анна Стецяк 5.00 дол.

Всім Жертводавцям складаємо щиру подяку!

Замість квітів на могилу
бл. п. Олександра Ткаченка
складаємо на потреби Православної Семінарії св. Софії в Бавнд Бруку, Н. Дж.
25.00 долярів.
о. Володимир БАЗИЛЕВСЬКИЙ з родиною

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. інж. Андрія Чапельського
складаємо 50.00 дол.
на будову церкви св. Юра в Ню Йорку.
Д-р ВАСИЛЬ і РОМА САЛЯКИ

Ділимося сумною вісткою з усім Громадянством,
що в неділю, 26-го грудня 1976 року, по довгій недузі, на 81-му році життя, відійшов у Вічність

бл. п. Отець Доктор Протопресвітер

ВОЛОДИМИР СЛЮЗАР

перший довголітній Настоятель Собору св. Софії в Монтреалі, поручник Австрійської Армії Першої Світової Війни, адьютант військової команди в Чорткові, Начальник Штабу 14-ої бригади УГА, Лицар Хреста Симона Петлюри, піонер, суспільно-релігійно-громадський діяч державного маштабу, диригент і музиколог, довголітній керівник Соборів Української Православної Церкви в Канаді, довголітній член Консисторії УПЦК, голова місійної округи Монтреал-Оттава, Лашін.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ очолив Блаженний Владика Миколай дня 29-го грудня 1976 р. в сослуженні чисельного духовенства (13) обох українських церков, як також представників православних церков інших національностей.

Тлінні Останки Покійного спочили на цвинтарі Монтроял в Монтреалі.

•

ПОДЯКА

З глибини наших сердець сердечно дякуємо Священству, Хористам і всім Вірним за молитви й за участь у похоронних відправах, як також всім Тим, що дали нам помічну руку в ці важкі дні нашого горя й смутку. Віримо, що Господь з Своєї ласки винагородить усіх Вас сторицею, а нашому Незабутньому Мужеві, Батькові, Дідусеві подасть вічний спокій у „Царстві, де нема ні болю, ні журби, ні зітхання, а життя вічне".

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Тяжким горем прибиті:

дружина — ЛЕОНІЯ СЛЮЗАР
син — д-р РОМАН СЛЮЗАР з родиною
дочка — ЛЮБА БАВЕР з родиною
дочка — ГАЛИНА МЕЛЬНИК з родиною
брат — НИКОЛАЙ СЛЮЗАР з родиною
та ближча й дальша Родина в Америці, Україні і в Канаді

Митрофорний протоієрей Володимир Андрушків

Митр. прот. о. Володимир Андрушків

,,Вісті з Риму'' з 27-го грудня 1976р. принесли вістку, що в неділю 12-го грудня м-р, Блаженніший Патріярх Йосиф, в соборі св. Софії в Римі ,,поставив о.В.Андрушкова (з Америки) в чин митрофорного протоієрея''.

У неділю, 30-го січня 1977р. у Коговзі, парафії о.протоієрея, дооколичні священики,парафіяни Коговзу й чимало приятелів з парафій, де відзначений митрою о.Володимир душпастирював перед Коговзом, вшановуватимуть заслуженого священика.

Це велике відзначення отримав, відомий на терені Америки, о.В.Андрушків у сороколіття священства і 70-ліття життя.

Наш рідний Львів був містом його народження в дні 29-го листопада 1906 р. Його батьки — це Теодор і Анна з Долгунів. Народну школу й гімназію він закінчив у Львові й Рогатині, а відтак богословські студії в Мюнхені на Максиміліян Людвик університеті. Ісповідник Віри бл.п.Никита Будка був його святителем у 1936 році.

До Америки митр. прот. В.Андрушків приїхав у 1937 році. Першим його душпастирством була парафія Нантікок в Па. Він рівнож був префектом у семінарії в Стемфорді у рр.1938-1940 і 1943-44. Душпастирював у парафіях: Пассейку, Н.ДЖ., Палмертонсі Па., Скрентоні Па., Брукліні, де побудував і провадив цілоденну парафіяльну школу і останню від 1967 року у Коговзі, Н.Й.

Все активний у церковно-громадському житті був першим редактором тижневика,,Шлях'',був через дві каденції духовним провідником СУК ,,Провидіння'', духовником-опікуном Ліги Української Католицької Молоді, а від 1970р. є головою Т-ва священиків ім. св. Андрея на Америку. Через три роки був головою Світового Т-ва священиків св. Андрея.

І ми долучуємося до побажань всіх тих, що будуть і не будуть учасниками торжеств в Коговзі й шлемо наші щирі побажання мирофорному протоієреві о.В.Андрушкову ще багато віку й сили в праці для добра нашої св.Церкви й Українського Народу.

Многая літа!

о.Богдан Смик, секретар Т-ва ім. св.Андрея

Пам'яті полковника Клима Андрущенка

сл. п. полковник Клим Андрущенко.

Дня 29-го квітня 1975 року в Міннеаполісі на 82-му році життя помер сл. п. полковник Клим Андрущенко.

Сл.п.полковник Клим Андрущенко народився у селі Федловка, Таращанського повіту на Київщині в Україні. Військову школу він закінчив 1915-го року. Він — колишній вояк Армії Української Народної Республіки, командир Наливайківського полку в ранзі полковника. За почесну службу сл.п.полковника Клима Андрущенка нагороджено орденом Залізного Хреста, зокрема за Перший Зимовий Похід ч.1753 та військовим хрестом за участь в боях 1917-20-их роках. Все своє життя він був прикладом — скромної, чесної та релігійної людини. Залишив горем прибитих — хрищеника Юрія Пасічника з родиною і кумів — Юрія та Зінаїду Пасічник.

М.Лозовий.

У Чернівцях дозрівають... банани

Київська ,,Радянська Україна'' інформує, що в оранжереї Ботанічного саду Чернівецького державного університету незабаром збиратимуть перший урожай бананів. Кілька років тому ці тропічні рослини посаджено у верхній частині оранжереї. Створено штучний мікроклімат і вони швидко досягнули природних розмірів. Їхня висота сягає 12-13 метрів, листя розкинулось до чотирьох метрів. Вліті на бананах показались фіолетові квіти, а сьогодні дозрівають нормальної величини плоди.

Новини з Українського Музею у Ню Йорку

(М.Б.)Відкритий і відданий Союзом Українок Америки до загального користування 3-го жовтня 1976-го р. Український Музей втішається помітним зацікавленням не лише власного громадянства, але й неукраїнських відвідувачів.

Відвідувачами є приватні особи, організовані групи, індивідуальні дослідники, мистці, науково-професійні гуртки. Зацікавлення Музеєм виявляють також урядові установи, які пікуються проявами культурно-наукового і мистецького життя.

Патріярх Йосиф 1, який відвідав і поблагословив Музей ще передвідкриттям, позитивно висловився про цю нову установу в українському Ню Йорку.

На протязі жовтня і листопада м.р. кількість відвідувачів досягла поверх 500 осіб. Замітнішими відвідувачами Українського Музею в останньому часі були Владики обох наших Церков — Митрополит УКЦ Максим Германюк і Єпископ УКЦ Ізидор Борецький (Канада), Архиєпископ УПЦ Марко Гундяк (ЗСА) і о.протопресвітер д-р Семен Савчук (Канада).

Відділи СУА роблять спільні екскурсії до Музею. Групово відвідують його школи українознавства.

Зацікавлення Українським Музеєм нашого громадянства є не лише пасивне, але й активне. Свідчать про те понад 60 нових музейних предметів, які Музей отримав після відкриття. Вплинули: два строї — повний гуцульський і неповний лемківський, вишивки (подушки, сорочки, скатерті різних розмірів). До музейної бібліотеки подаровано ,,Історію Українського Мистецтва'' і монографію ,,Тарас Шевченко — мистецька спадщина''.

Американська публіка також виказує зацікавлення Музеєм. Досі, крім по одиноких осіб, відвідало Музей 5 груп: гурт зацікавлених культурними подіями на терені Ню Йорку під проводом Говарда Гольдберга, комбінована група працівників Жидівського Музею і дослідників при Колумбійському університеті під проводом проф. Д.Ноя, представники Жидівського (,,Їдіш'') Інституту, група вивчання текстилій при Фешен Інституті і студентська група з університету Стонібрук під проводом проф. Катрі Ліберман.

Американська публіка, зацікавлена музейними експонатами,ставить низку питань.Говард Гольдберг прислав на руки куратора Музею Оксани Грабович листа з признанням і подякою за вичерпні інформації. Директором Музею є Марія Шуст, її асистенткою Ірена Волосянська. Дороміжною силою є Наталка Рибак.Музей заінкорпорований у,,The State Education Dept.''. Став членом ,,American Association of Museums'' і ,,Sonvention and Visitors Vureau'' та буде поміщуваний у його картальнику, який відновтовує культурно-мистецькі, розвагові і спортові посії в Ню Йорку. Останньо ,,The New York State Counsil on the Arts'' повідомив управу Музею, що установі признано 5 тисяч долярів субсидії. Двічі була згадка про Музей на телевізії—NBC і 11 каналі. Музей внесений у список ,,CUE''.

При музеї існує крам.

При музеї існує крамничка, в якій можна набути пам'ятки-сувеніри і зразки прикладного народного мистецтва. На замовлення СУА виготовлено копії хрестиків гуцульської згради в золоті, сріблі і міді. Крамничка розпоряджає 12-ти родами карток зі зображенням кераміки, виданих заходами СУА і виданими 64-им Відділом СУА картками, які зображують ,,Вертеп''. Можна набути карткові репродукції праць мистців-малярів —Б.Божемського, Я.Гніздовського, Л.Гуцалюка і С.Сурмач. Деякі Відділи СУА подарували крамничці вишивки, а це — серветки, рушники на ікони, подушки, подушечки на голки.Можна набути торбинки на дрібнички, футлярі на окуляри, молитовники тощо. Великий вибір кераміки з Гуцульщини, Львівщини, Полтавщини (Опішня) і Київщини (Васильків). Є також кераміка, виконана тутешніми нашими мистцями Акою Переймою і Танею Осадцою. Є керамічні намиста Тані Пелех і Софії Лади та її дерев'яне розмальоване намисто. Є емалії Шонка-Русича. Багатий вибір оригінальної деревоізьби з Косова і деревоізьба тутешнього кустарника Івана Кохана. Можна теж дістати речі домашнього вжитку, а для дітей маленькі ведмедики в гуцульських киптариках і крисанях. Деякий крам — це рідкісні і цінні предмети.

УКРАЇНСЬКО—ЖИДІВСЬКІ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

притримуватись у пізніші часи.

Тому після упадку незалежности України він подався на еміграцію і, коли постали українські високі школи в Чехо-Словаччині, він приїхав до Праги та включився у наукову працю, головно в Українській Подебрадській Академії, а опісля перебував у Празі, де зорганізував спеціяльне бюро для поширення сіоністичних ідей і оборони за створення жидівської держави в Палестині. На цьому відтинку праці С. Гольдеман зустрічається постійно з українським питанням і намагається позитивно його полагоджувати та, де було потрібно, піддержувати.

Так само після переїзду до Палестини в 1939 році він у нових, складних і тяжких для його та його родини умовинах розпочинає активну постійну працю, не забуваючи української справи. Наслідком цього появляється ряд публікацій і багато статтей у пресі, в тому числі і жидівською мовою. Це було в контрасті з діяльністю багатьох сіоністичних організацій, які старалися або діяти проти, або триматися осторонь українських справ. Ось приклад з мого досвіду в Харбіні, де видавалось навіть місячник ,,Сибір-Палестина''. Редактором і лідером руху був д-р А. Кауфман, який у 1934-36 роках відмовився від співпраці з українцями, не зважаючи на те, що тоді російська фашистівська партія вела сильну пропаганду й акцію проти жидів та українців, включно з провокаціями, вимогами грошей і навіть вбивствами (загинув син багатія Каспе), маючи піддержку від японської жандармерії. Політику д-ра А. Кауфмана не поділяв д-р Равикович, який пізніше виїхав до Палестини, так само як М. А. Генфер та деякі інші. А. Кауфман недавно помер у Єрусалимі, куди він дістався мабуть вже після закінчення війни, бо під час війни я читав його заяву про жидівське життя в Манджурії з виявами льояльности до ,,Бюра в справах російських емігрантів'', що було контрольоване російськими фашистами.

Цікаво, що про працю Л. Биковського в нашій пресі не було досі доброї рецензії, а вона заслуговує на це, в той час, як мені відомо, готується належна рецензія у виданні Жидівських Студій одного з американських університетів. Одночасно ця праця має вийти у скороченому вигляді англійською мовою.

Маємо також відомості, що англійською мовою появиться біографія А. Марголіна з нагоди століття з дня його народження.

Ці публікації безперечно причиняться до глибокого розуміння жидівськими політичними та науковими колами проблеми українсько-жидівських взаємин, які не можуть чекати на вирішення аж до того часу, як постане незалежна Україна, хоч наш відомий журналіст у своїх спогадах гадає, що тільки тоді буде можливість говорити та шукати розв'язки цих проблем. Вірю, що це помилка! Але з цією працею мусять бути докладно познайомлені наші політичні діячі.

ТАРЗАН, Ч. 7698. — Час вирушати в дорогу

Час, мої друзі, залишити цю оазу і вибиратися в цю безмежну пустиню...

Так, Тарзане! Курт і я прагнемо повернутися домів і одружитися.

Наші цілі призначення лежать в протилежних напрямках, але ні одно з нас не зможе добитися туди без верблюда...

Ходи з нами на північ, Тарзане! А тоді візьми його назад із собою...

Це добрий час вирушати, бо надходить сумерк... Ми повинні зробити багато миль до завтра!